

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/13/2023
Identifikačné číslo spisu:	7714217121
Dátum vydania rozhodnutia:	19.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7714217121.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Inprega, a.s., Bratislava - mestská časť Rača, Karpatské námestie 10A, IČO: 47811498, zastúpeného JUDr. Martinom Kostrejom, advokátom, Michalovce, ul. Cyrila a Metoda 3, IČO: 42105307, proti žalovanému Mestu Michalovce, Michalovce, Námestie osloboditeľov 30, o zaplatenie 36.557,68 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 19C/192/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. júna 2022 pod sp. zn. 2Co/114/2020 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému proti žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom zo 4. apríla 2020 č. k. 19C/192/2014-476 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 36.557,68 eura s 5,05 % ročným úrokom z omeškania od 11. 6. 2015 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu v časti úrokov z omeškania za obdobie od 1. 11. 2014 do 10. 6. 2015 zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanému plnú náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie mimo iného uviedol, že žalobca si uplatnil proti žalovanému právo na náhradu za zákonné vecné bremeno podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. za pozemky, na ktorých sú vybudované pozemné komunikácie vo vlastníctve žalovaného a právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za verejné priestranstvá. Nárok žalobcu súd posudzoval ako nárok na náhradu za zákonné vecné bremeno podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. aj vzhľadom na právny názor vyslovený odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení, podľa ktorého aj priestranstvo označené ako verejné priestranstvo spadá pod režim zák. č. 66/2009 Z. z. z nižšie uvedených dôvodov. Súd prvej inštancie sa najskôr zaoberal s námietkou premlčania vznesenou zo strany žalovaného, pokiaľ ide o právo na náhradu za vecné bremeno. Vychádzajúc z toho, že opakovaná náhrada za vecné bremeno je možná, zostalo tak posúdiť, či nárok žalobcu za uplatnené obdobie je alebo nie je premlčaný. Finančná náhrada z vecného bremena je majetkovým právom, ktoré sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu za vecné bremeno za obdobie od 1. 11.

2012 do 1. 8. 2014. Žalobu na súd podal dňa 31. 10. 2014, teda v trojročnej premlčacej dobe, preto nárok nie je premlčaný.

1.2. Za nesporné medzi stranami súd prvej inštancie považoval pre uplatnený nárok to, že zák. č. 66/2009 Z. z. je predpisom, ktorého cieľom je úprava vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a vyšších územných celkov nadobudnutých podľa osobitných predpisov. Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 citovaného zákona vzniklo zákonné vecné bremeno v prospech vlastníka stavby na cudzom pozemku, ktorého obsahom je právo držby a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Nebol spor ani v tom, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníkovi pozemku patrí. Zákon č. 66/2009 Z. z. náhradu za vecné bremeno neupravuje a odkazuje na všeobecný predpis o vecných bremenách, to znamená na ustanovenia § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Spornou okolnosťou bolo to, či vlastníkovi pozemku patrí jednorazová alebo opakovaná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie bol právneho názoru, že náhrada za vecné bremeno je náhradou jednorazovou a nie opakujúcou sa náhradou. Zásadná obrana žalovaného spočívala na právnom názore, že náhrada za vecné bremeno je náhradou jednorazovou, preto je nárok premlčaný. Odvolací súd v tejto veci vyslovil právny názor, podľa ktorého je opakovaná náhrada možná, preto je právna argumentácia žalovaného v tomto smere právne irelevantná.

1.3. Žalobca po čiastočnom späťvzátí žaloby požadoval náhradu za dva roky v sume 36.557,68 eura, keď vychádzal z ceny náhrady za meter štvorcový a rok určenej znalcom P. a to za rok 2013 v sume 6,836 eura za m², za rok 2014 v sume 6,628 eura za m² a za rok 2015 v sume 6,570 eura za m². V roku 2012 požadoval náhradu za 61 dní (1. 11. 2012 - 31. 12. 2012), v roku 2013 za 365 dní a v roku 2014 za 213 dní (od 1. 1. 2014 do 1. 8. 2014). Pri určení výšky náhrady za m² a rok súd prvej inštancie vychádzal z ceny určenej znalcom P. tak, ako to požadoval žalobca. Ide o cenu nižšiu, akú určila znalecká organizácia, aj o cenu nižšiu, za akú sám žalovaný prenajímal či predával obdobné pozemky v centrálnej časti mesta (napr. parcelu 2859/4 a parcelu 877/9 za 11,05 eura ročne, parcelu 1192/57 predal za 155 eur za m², čo je 15,5 eura nájomné ročne), preto súd nárok žalobcu považoval za odôvodnený a preukázaný v uplatnenej výške. Z dokumentačnej mapy vyplýva, že nájomné preukazované nájomnými zmluvami s najnižším nájomným (4,979 a 3,68 eura) je požadované za pozemky, ktoré sa nenachádzajú v lokalite pozemkov tvoriacich predmet tohto konania. Žalobcovi vzhľadom na vyššie uvedené patrí náhrada za povinnosť strpieť zákonné vecné bremeno za obdobie od 1. 11. 2012 do 1. 8. 2014 v sume 36.557,68 eura. Súd prvej inštancie vychádzal z nájomného v roku 2012 a 2013 v sume 6,836 eura za m² a rok, čo ročne pri výmere žalovaných pozemkov 3086 m² predstavuje náhradu 21.095,90 eura. Za rok 2012 patrí alikvotná časť nájomného za obdobie od 1. 11. 2012 do 31. 12. 2012 za 61 dní, teda 3.525,61 eura (21.095,90 : 365 dní x 61 dní), za rok 2013 patrí náhrada 21.095,90 eura. Za rok 2014 súd vychádzal z nájomného 6,628 za m² a rok, čo pri výmere 3086 m² predstavuje 20.454,00 eur za rok. Za rok 2014 patrí alikvotná časť nájomného za obdobie od 1. 1. 2014 do 1. 8. 2014 za 213 dní v sume 11.936,17 eura (20454 : 365 dní x 213). Žalobca si uplatnil aj právo na úroky z omeškania zo sumy 36.557,68 eura 5,05 % ročne od 1. 11. 2014 do zaplatenia podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobcovi patria úroky z omeškania iba z priznanej istiny od 11. 5. 2015, nie od 1. 11. 2014. Žalobca nepreukázal, že pred podaním žaloby vyzval žalovaného na zaplatenie bezdôvodného obohatenia, preto pri určení termínu splatnosti záväzku je potrebné vychádzať z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka. Za výzvu na úhradu záväzku je v zmysle tohto ustanovenia zákona potrebné považovať doručenie žaloby žalovanému. Žalovaný prevzal žalobu 9. 6. 2015, preto je nasledujúci deň, t. j. 10. jún 2015 dňom plnenia. Keďže k tomuto dátumu žalovaný svoj záväzok nesplnil, je od 11. 6. 2015 v omeškaní. Požadovaná výška úrokov z omeškania 5,05 % ročne je v súlade s ustanovením § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., pretože ku dňu 11. 6. 2015 predstavovala 0,05 + 5 %-tuálnych bodov. Súd tak priznal žalobcovi právo na úroky z omeškania zo sumy 36.557,68 eura vo výške 5,05 % ročne od 11. 6. 2015 a vo zvyšku nárok žalobcu zamietol. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že ich plnú náhradu priznal žalobcovi ako strane plne úspešnej v konaní, keď výška požadovanej náhrady závisela od znaleckého posudku. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku vyšší súdny úradník samostatným uznesením.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. júna 2022 sp. zn. 2Co/114/2020,

na odvolanie žalovaného, zmenil rozsudok súdu prvej inštalácie v napadnutom vyhovujúcom výroku tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Žalovanému priznal náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd skonštatoval, že žalovaný ako odvolateľ za podstatné považoval, že za obdobné zriadenia zákonného vecného bremena podľa zák. č. 182/93 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov prislúcha podľa súdnej judikatúry vlastníčkovi pozemku len jednorazová náhrada za toto obmedzenie jeho vlastníckych práv. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že poskytnutie jednorazovej náhrady podľa zák. č. 66/09 Z. z. je vylúčené z dôvodu, že obmedzenie plynúce zo zákonného vecného bremena je len dočasné, do vykonania pozemkových úprav, resp. do poskytnutia finančnej náhrady či náhradného pozemku. Vyjadril názor, že v zmysle Nálezu Ústavného súdu SR PL. ÚS 42/2015 ak obmedzenie vlastníka trvá dlhý, vopred presne neurčený čas, prichádza do úvahy skôr opakovaná náhrada, ktorá lepšie odráža pôsobenie ekonomických zákonitostí v pohybe cien nehnuteľností, preto má povahu náhrady primeranej, čo by nespĺňala náhrada jednorazová. Poukázal tiež na to, že náhradu za užívanie pozemkov pod pozemnými komunikáciami nemožno posudzovať ako bezdôvodné obohatenie, lebo toto sa vzťahuje len na užívanie verejného priestranstva, teda plochy mimo pozemných komunikácií. Žalovaný v odvolacej replike nesúhlasil so stanoviskom žalobcu, aby v zmysle Nálezu Ústavného súdu SR PL. ÚS 42/2015 prichádzala vo veci do úvahy výlučne opakovaná náhrada, keď aj z odôvodnenia nálezu vyplýva, že ústava ani dodatkový protokol neupravujú formu primeranej náhrady, že táto má byť opakovaná, ani neustanovujú príkaz, aby sa poskytla jednorazovo, keď rovnako tak môže ísť o náhradu jednorazovú plnenú vo forme splátok. Odkázal na rozhodnutia iných krajských súdov, z ktorých vyplýval záver o jednorazovej náhrade za vecné bremeno podľa zák. č. 66/09 Z. z., zdôrazňujúc tiež existenciu odlišného stanoviska sudcov I. Macejkovej, M. Ľalíka i J. Baricovej k nálezu PL. ÚS 42/2015 s konštatovaním, že jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena vyplýva aj z inej zákonnej úpravy, že nie je vylúčená ani pri dohode zmluvných strán, a výška jednorazovej náhrady môže zohľadňovať ekonomický vývoj cien. Aj keď je pravdou, že dĺžka obmedzenia vlastníckeho práva zriadeným vecným bremenom podľa zák. č. 66/09 Z. z. nie je ovplyvniteľná vlastníkom pozemku, teda môže vecné bremeno trvať dlhý vopred neurčený čas, opakujúce sa plnenie nezodpovedá ani spôsobe určenia odplaty za vecné bremeno vo vyhl. č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, keď výpočet odplaty za zriadenie vecného bremena je limitované maximálnou hodnotou, ktorá sa vypočítava ako 20-násobok ročnej odplaty, nie ako pretrvávajúce neurčito trvajúce opakujúce sa plnenie. Zdôraznil, že k vzniku zákonného vecného bremena došlo 1. 7. 2009, I., od ktorého žalobca nadobudol pohľadávku, sa stal vlastníkom nehnuteľnosti už so zriadeným zákonným vecným bremenom titulom kúpy 30. 7. 2012, teda mal vedomosť o stave nehnuteľností a existujúcich obmedzeniach. Vlastnícke právo nebolo v čase nadobudnutia nehnuteľností žiadnym zákonným vecným bremenom obmedzené, keďže nový vlastník vstupoval už do existujúceho stavu nehnuteľností a musel mať vedomosť, že ich nebude môcť užívať inak ako bežný užívateľ verejnej komunikácie. Zotrval však na názore, že žalobcovi nepatrí nárok na opakujúce sa plnenie, ním požadovaný nárok sa premlčal vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote, keďže najneskôr si mohol uplatniť právo na plnenie predchádzajúci vlastník nehnuteľností v trojročnej lehote počítanej od 1. 7. 2009, teda ku dňu 1. 7. 2012. Navrhoval preto žalobu zamietnuť. Žalobca v odvolacej duplike hodnotil vyjadrenia žalovaného ako nekonzistentné, keď žalovaný nutnosť jednorazovej náhrady vyvodzuje zo znenia zák. č. 66/09 Z. z., ktorý však explicitne formu finančnej náhrady neustanovuje, pričom špecifiká posudzovaného prípadu sú obdobné zákonu č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike ako boli predmetom nálezu PL. ÚS 42/2015. Uviedol, že žalovaným označené rozhodnutia súdov o zamietnutí nároku na odplatu z dôvodu existencie jednorazovej náhrady a jej premlčania sú ojedinelé a nezodpovedajú usporiadaniu práv vlastníka stavby a pozemku, keďže priznaním jednorazovej náhrady nedôjde k vysporiadaniu pozemkov pred stavbou. Poukázal na to, že súd prvej inštalácie rešpektoval právny názor odvolacieho súdu, že vyhl. č. 492/2004 Z. z. je len podzákonnou právnou normou a nemôže byť určujúcim limitom pri výklade zák. č. 66/09 Z. z.. Navrhoval preto rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

2.2. V ďalších podaniach žalobca žiadal, aby sa odvolací súd vysporiadal pri svojom rozhodnutí s prípustnosťou jednorazovej náhrady vo väzbe na dočasnosť vecného bremena podľa zák. č. 66/09 Z. z., keď trvalé usporiadanie vzťahov vlastníka stavby a pozemku sa predpokladá v § 4 ods. 2 zák. č. 66/09 Z. z. pri poskytnutí finančnej náhrady na základe administratívneho rozhodnutia, avšak pri jednorazovom priznaní náhrady za vecné bremeno bez začatia správneho konania podľa § 3 zákona č. 66/09 Z. z.

nedôjde k naplneniu účelu právnej normy teda zjednoteniu vlastníctva stavby a pozemku. Vlastníkom pozemku ostane naďalej doterajší subjekt a nie je predpoklad, aby žalovaný opätovne poskytoval finančnú náhradu alebo náhradný pozemok v prípade výplaty jednorazovej náhrady za zriadené vecné bremeno. Žalobca vyjadril názor, že interpretácia zákona nemôže popierať účel a zmysel právnej normy a reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, preto stabilná rozhodovacia prax Krajského súdu v Košiciach odkazujúca na ústavnú prax podľa Nálezu ÚS SR PL. ÚS 42/2015 o opakovanej náhrade za zriadené vecné bremeno zákonom č. 66/09 Z. z., predstavuje jediný možný ústavnokonformný výklad tohto zákona. Žalovaný na podporu svojho stanoviska o jednorazovej náhrade za vecné bremeno zriadené zák. č. 66/09 Z. z. v ďalšom podaní poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020, ktoré riešilo otázku charakteru tohto nároku dospejúc k záveru, že vlastníkovi pozemku obmedzeného zákonným vecným bremenom patrí jednorazová náhrada. Zotrval preto na návrhu na zamietnutie žaloby. Žalobca v reakcii na uvedené podanie žalovaného hodnotil rozhodnutie najvyššieho súdu ako vadné po formálnej aj obsahovo argumentačnej stránke, zastávajúc názor, že rozhodnutie sa nevzťahuje k otázke náhrady podľa zák. č. 66/09 Z. z. a vychádza z rozhodnutí, ktoré upravovali odlišné situácie vyplývajúce z vecného bremena zriadeného zák. č. 182/93 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. S odkazom na nález PL. ÚS 42/2015 zopakoval, že zákonná úprava, ústava ani dodatkový protokol vyslovene neustanovujú, že primeraná náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva sa nesmie poskytnúť opakovane. Rozhodujúcim pre priznanie náhrady je povaha zásahu, keď primeraná náhrada nie je len symbolickým gestom, ale slúži vlastníkovi ako príspevok na náhradu ekonomických strát na výnose z majetku, ktorý nemôže užívať vôbec alebo iba v obmedzenej miere v dôsledku zákonom zriadeného vecného bremena. Zdôraznil zásadnú odlišnosť zriadeného zákonného vecného bremena podľa zák. č. 66/09 Z. z. v porovnaní s ustanoveniami zák. č. 182/93 Z. z. o bytoch, zdôrazňujúc, že vyššie zmienený nález ústavného súdu je aktuálny aj v danej veci, pretože nálehom posudzované vecné bremená podľa zákona o energetike boli rovnako zriadené na neobmedzene dlhú vopred presne neurčitú dobu, a preto boli vnímané ako obmedzenia trvalej povahy. V ďalšom poukázal na stanovisko Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 15. mája 2018, ktoré sa ustálilo na opakovanej náhrade za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/09 Z. z. a na skutočnosť, že proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/17/2019, ktorým argumentoval žalovaný bola podaná ústavná sťažnosť. V ďalších podaniach žalobca zdôraznil jednotnú rozhodovaciu prax Krajského súdu v Košiciach o opakovanej primeranej náhrade za vecné bremeno zriadené podľa zákona č. 66/09 Z. z. založenú na argumentačne podložených racionálnych dôvodoch (5Co/423/2016, 1Co/412/2013, 11Co/536/2016), ktoré sú v protiklade s rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR 8Cdo/17/2019, 2Cdo/194/2018 vyhýbajúcim sa priamej konfrontácii s možnosťou opakovanej náhrady.

2.3. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru odvolanie je dôvodné. Rozhodnutie súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení nároku na primeranú náhradu za zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. ako opakovanej formy náhrady, čím bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Pretože neboli splnené podmienky na zrušenie ani na potvrdenie rozhodnutia, odvolací súd ho v rozsahu napadnutom zmenil tak ako vyplýva z enunciatu jeho rozsudku (§ 388 CSP).

2.4. V konaní sa stalo nesporným, že vlastník pozemku, ku ktorému bolo v prospech vlastníka stavby a príľahlej plochy (žalovaný) zákonom č. 66/09 Z. z. zriadené v súlade s § 4 citovaného zákona, zákonné vecné bremeno, má za obmedzenie výkonu vlastníckych práv v súlade s ústavnou a zákonnou ochranou vlastníctva (§ 128 OZ, čl. 20 ods. 1, 2 Ústavy SR) právo na poskytnutie primeranej náhrady za existujúce obmedzenia. Nevyriešenou otázkou ostala povaha tejto náhrady, či prislúcha vo forme jednorazovej alebo opakovane poskytovanej odplaty za čas trvania vecného bremena. Súd prvej inštancie správne ustálil, že sporné nehnuteľnosti v rozsahu celej výmery 3086 m² majú charakter nehnuteľnosti, na ktoré sa vzťahuje režim zákona č. 66/09 Z. z.. Účelom zákona č. 66/2009 Z. z. je usporiadanie vzťahov vlastníka stavby a vlastníka pozemku pod stavbami, ktoré na obec alebo vyšší územný celok prešli podľa osobitných predpisov vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len "pozemok pod stavbou") (§ 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.). Ako formu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou zákon uvádza poskytnutie náhradného pozemku zámennou zmluvou, poskytnutie náhradného pozemku v konaní o pozemkových úpravách alebo poskytnutie finančnej náhrady (§ 2, § 3 zákona č. 66/2009 Z. z.). Ak nebolo medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniklo

účinnosťou zákona (1. 7. 2009) vo verejnom záujme k pozemku vecné bremeno v prospech vlastníka stavby, ktorého výkon je povinný vlastník pozemku strpieť do vykonania pozemkových úprav (§ 4 zákona č. 66/2009 Z. z.).

2.5. Podľa odvolacieho súdu nemožno poprieť, že tak, ako na to poukazoval žalobca vo svojich vyjadreniach k odvolaniu, rozhodovacia prax odvolacieho Krajského súdu v Košiciach vychádzala z názoru, že dočasnosť obmedzenia práv vlastníka podľa zák. č. 66/09 Z. z. trvajúca do času trvalého usporiadania vzťahov vlastníka stavby a pozemku podľa § 3 citovaného zákona zakladá právo vlastníka na opakovanú náhradu za existujúce obmedzenie vlastníckeho práva. Tento názor vychádzal z úvahy, že lepšie vystihuje podstatu vzťahu medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku, keď je to práve vlastník stavby, v prospech ktorého bolo vecné bremeno zriadené, vlastník stavby ovplyvňuje trvanie vecného bremena a súčasne je v jeho výlučnej kompetencii definitívne vyriešiť vzťah vlastníctva pozemku a stavby zámenou pozemku, návrhom na začatie pozemkových úprav, resp. odkúpením pozemku za primeranú protihodnotu. Z vecného bremena oprávnený vlastník stavby má tak v plnej dispozícii rozhodnutie, po aký čas bude povinný poskytovať vlastníkovi pozemku náhradu za zákonné vecné bremeno. Uvedený právny názor však nebol výsledkom ustálenej súdnej praxe, keďže v rovnakom čase existovali aj rozhodnutia súdov vychádzajúcich zo stanoviska, že podľa zákona č. 66/09 Z. z. prináleží vlastníkovi pozemku obmedzeného vecným bremenom v prospech vlastníka stavby iba právo na jednorazovú odplatu, ako to vyplývalo z judikatúry najvyššieho súdu podporenú rozhodnutiami súdu ústavného vo vzťahu k zákonu č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Judikatúra Najvyššieho súdu SR akceptovaná Ústavným súdom SR dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorázovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona. Uvedený právny názor o jednorazovej povahe náhrady za zriadené vecné bremeno bol na úrovni vyšších súdnych autorít akceptovaný aj vo vzťahu ku primeranej náhrade za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z. z dôvodu, že aj uvedenou právnou úpravou dochádza k založeniu tzv. legálneho vecného bremena, teda k verejnoprávnemu obmedzeniu vlastníckeho práva druhovo vymedzených oprávnených subjektov, ktoré vecné bremeno sa svojou zákonnou konštrukciou i obsahom približuje k právu upravenému v zák. č. 182/1993 Z. z..

2.6. Rozhodovacia prax vyšších súdnych autorít, ktorá musí mať odraz v činnosti súdov nižšej inštancie (čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP, § 220 ods. 3, § 393 ods. 3 CSP) vyriešila otázku formy primeranej náhrady za vecné bremeno zriadené zák. č. 66/09 Z. z. tak, že táto náhrada má povahu odplaty jednorazovej. Judikatúra nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčená, aby aj pri nezmenenej právnej úprave bola doplňovaná o nové interpretačné závery a aj menená. Zmena judikatúry, aj keď vyvoláva konflikt medzi požiadavkou právnej istoty, je v aplikačnej praxi súdov možná a v zmysle rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva požiadavka právnej istoty a legitímnych očakávaní nezahŕňa právo na ustálenú judikatúru (Unedic proti Francúzsku č. 20153/04). Práve vývoj judikatúry k posudzovanej otázke je opodstatneným dôvodom odlišného právneho názoru odvolacieho súdu v prejednávanej veci.

2.7. V kontexte vyššie uvedeného tiež platí, že ak žalobca odkazoval na doposiaľ prevažujúcu „ustálenú“ súdnu prax, odvolací súd uvádza, že rozhodnutia iných prvoinstančných, či odvolacích súdov netvorila ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ktorá má byť zohľadnená v rozhodnutiach súdov pri riešení totožných, či obdobných právnych otázok. Za ustálenú rozhodovaciu prax súdov (najvyšší súdni autori) treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutie súdov Slovenskej republiky vydávané Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. januára 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikatúrne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorým bol opakovane potvrdený určitý právny názor alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na nich nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe (dovolacieho) súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávané Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31. decembra 1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. 1, 1965 - 1967, 1980 (II, 1964 - 1969) a 1986 (č. IV, 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné, najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu a neboli prekonané

neskoršou judikatúrou. Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 CSP je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a súdneho dvora Európskej únie [(NS SR 6Cdo/29/2017 (R 71/2018)]. Najvyšší súd SR v rozhodnutí 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 pri riešení dovolacej otázky, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia uviedol, že obdobnú otázku už Najvyšší súd riešil v rozhodnutiach 7Cdo/26/2014 z 24. marca 2015, ako aj v rozhodnutí zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady zo zriadenia vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/93 Z. z. Najvyšší súd uviedol, že tento právny názor je prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/09 Z. z., pretože aj toto obmedzenie vlastníckeho práva patrí k verejnoprávnym obmedzeniam, ktorých verejnoprávny charakter i povaha sa významne približuje obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/93 Z. z. Ustanovenia zák. č. 66/09 upravili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami v ich vlastníctve ako vecné bremeno, ktoré predstavujú verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, keďže to neprislúcha konkrétnej osobe ale druhovo vymedzenému subjektu obci a je odôvodnené verejným záujmom. Stavbami sú predovšetkým cestné komunikácie, materské školy, parky, ďalšie všeobecne prospešné zariadenia, ktoré boli vybudované najmä pred rokom 1989 a zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob ako dlhodobo riešiť neusporiadané vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby pôvodne vo vlastníctve štátu. Zákonodarca prijatím zákona č. 66/09 Z. z. ustanovil mechanizmy na usporiadanie nedoriešených právnych vzťahov z predchádzajúceho spoločenského režimu. Ak judikatúra najvyššieho súdu, akceptovaná ústavným súdom, dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 182/93 Z. z. patrí jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, nemôže tomu byť inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 zákona č. 66/09 Z. z., ak tieto vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, teda, že ide o obmedzenie založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra, vyjadrené sú v norme majúcej povahu zákona. Pretože predmetné bremeno vzniká in rem, zaťažuje každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva a nemožno jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka. Finančná náhrada za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/09 Z. z. je jednorazová, nemajúca charakter opakovaného plnenia. Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí IV. ÚS 529/20 z 28. októbra 2020 považoval vyššie zmienené rozhodnutie najvyššieho súdu za ústavne akceptovateľné, rešpektujúce účel a zmysel zákona č. 66/09 Z. z. pri jeho výklade a aplikácii a odmietol názor sťažovateľa, aby uvedené rozhodnutie bolo arbitrárne z dôvodu, že právna úprava, na ktorú odkázal najvyšší súd sa týkala bytových domov podľa zákona č. 182/93 Z. z. založenom na odlišnej povahe a účele dotknutých nárokov i dobe ich trvania.

2.8. Argumentácia o jednorazovej povahe odplaty za zriadené vecné bremeno, ktorá vznikla tomu, kto bol vlastníkom pozemku v čase účinnosti zákona je aj obsahom uznesenia Najvyššieho súdu SR 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 a vyvracia názor o možnosti priznávania náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2 a § 3 zákona č. 66/09 Z. z.. Právny názor najvyššieho súdu, vyjadrený v rozhodnutí 8Cdo/17/2019, nebol spochybnený ani v konaní pred ústavným súdom, ktorý uznesením III. ÚS 537/2021 odmietol ústavnú sťažnosť voči tomuto rozhodnutiu. Na uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nadväzujú aj jeho nasledujúce rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/99/2019 a 1Cdo/171/2021, v ktorých najvyšší súd skôr prezentovaný názor na jednorazovú povahu náhrady podľa zákona č. 66/09 Z. z. nespochybnil a vecne naň nadviazal. Zohľadňujúc právne i skutkovo totožné riešenie otázok vyplývajúcich z nároku na priznanie náhrady za zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/09 Z. z., ide o ustálenú súdnu prax, ktorú je v zmysle zásady právnej istoty a akceptácie zmeny vývoja judikatúry súdov povinný rešpektovať odvolací súd aj v tomto konaní, keď nezistil dôvody pre odchýlenie sa od judikatúrnej praxe.

2.9. Odvolací súd s odkazom na vyššie citovanú argumentáciu súdov vyššej inštancie (§ 393 ods. 2 CSP) vychádza z názoru, že v zmysle zákona č. 66/09 Z. z. vzniklo právo na poskytnutie jednorazovej odplaty za zákonom zriadené vecné bremeno ku dňu účinnosti zákona k 1. 7. 2009 tomu, kto bol

vlastníkom pozemku. Vychádzajúc z princípu procesnej ekonómie odvolací súd sa prioritne zaoberal vznesenou námietkou premlčania bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva žalobcu. Na uplatnenie majetkového práva na vyplatenie jednorazovej peňažnej náhrady za obmedzenie vlastníctva zákonným vecným bremenom sa vzťahuje trojročná premlčacia doba, ktorá začala plynúť účinnosťou zákona č. 66/09 Z. z., ktorým bolo toto vecné bremeno zriadené. Ustanovenia zákona, ktorými bol upravený vzťah vlastníka stavby a vlastníka pozemku vznikom vecného bremena v prospech vlastníka stavby nadobudli účinnosť 1. 7. 2009, od ktorého dňa si vlastník pozemku z vecného bremena povinný mohol prvý raz uplatniť svoj nárok na súde (§ 100, § 101 OZ) v lehote troch rokov t. j. najneskôr dňa 1. 7. 2012. Pretože žaloba bola podaná na súd až 31. 10. 2014, teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby, nemožno žalobcovi žiadané peňažné plnenie priznať (§ 100 ods. 1 veta posledná OZ), čo zakladá dôvody pre zamietnutie žaloby. Vzhľadom na premlčanie nároku žalobcu odvolací súd vyhovujúci výrok rozsudku v súlade s § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 3 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal proti žalobcovi ich plnú náhradu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, jeho prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol zrušiť dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, vec mu vrátiť na ďalšie konanie i odložiť právoplatnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

3.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP vymedzil nesprávnym právnym posúdením veci zakladajúcim arbitrárnosť (i nedostatok odôvodnenia) odvolacieho rozhodnutia (porušením generálneho príkazu zakotveného v Ústave SR v čl. 144 ods. 1, 2 a čl. 152 ods. 4; posúdením vzťahu vlastníka stavby a vlastníka pozemku v rozpore s čl. 20 ods. 1 a 4). Odvolaciemu súdu vyčítal, že aplikované právne normy, a to § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z. z. nevyložil ústavno-konformným (materiálnym) spôsobom. V podstate dovolateľ namieta, že priznanie jednorazovej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom je zásahom do základných práv najmä práva vlastníť majetok, ide o obmedzenie výkonu vlastníckeho práva, lebo toto je možné len na základe zákona, nie zákonom. Ústavne súladný (materiálny) výklad, tiež formálny, jazykový a logický výklad aplikovaných právnych predpisov najmä § 4 ods. 1, 2 zákona č. 66/2009 Z. z. zakladá podľa dovolateľa opakovanosť predmetnej náhrady. Povinnosť všeobecných súdov vykladať všeobecne záväzné predpisy s ústavou vyplýva aj z rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 16/2021 a PL ÚS 7/2022, ktorými boli z procesného dôvodu odmietnuté návrhy na vyslovenie nesúladu § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. a § 6 ods. 1 zákona č. 639/2004 Z. z. s ústavou. V nich zdôraznil, že súdne spory, v ktorých sa uplatňuje náhrada za zákonné vecné bremeno za dobu minulú, sa musia vykladať tak, aby sa zabezpečila plnohodnotná realizácia ústavov garantovaných fyzických a právnických osôb. Ak prichádzajú do úvahy dva rôzne výklady, treba uprednostniť výklad v prospech základných práv osôb, a to i v prípade, že právna norma nie je pokrytá výslovným textom zákona. Je preto potrebné právo dotvoriť na konkrétny prípad, a tak dať signál zákonodarcovi, že je potrebné túto zákonom nepokrytú situáciu normatívne riešiť prijatím všeobecnej záväznej právnej úpravy. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiada dovolací súd, aby uvedené argumenty, ktoré odvolací nevzal do úvahy (podobne ako NS SR 8Cdo/17/2019), zohľadnil pri rozhodovaní.

3.2. Dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nebol dovolateľom osobitne v dovolaní vymedzený, bližšie konkretizovaný, alebo vysvetlený.

4. Žalovaný nevyužil možnosť vyjadriť sa k dovolaniu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník zastúpený v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a

slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania.

10. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmatečnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

11. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolať, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolať nenapráva.

12. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolať musí advokát, dovolať, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolať, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§

431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

13. Dovolaním dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolať sa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť i opodstatnenosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

14. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

14.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolať sa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

14.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietať arbitrárnosť (nedostatočné odôvodnenie) rozsudku odvolacieho súdu, lebo tento aplikované právne normy nevyložil ústavno-konformným spôsobom, teda neposkytol ich ústavne súladný výklad najmä s ohľadom na rešpektovanie čl. 20 ods. 1, 2, čl. 144 ods. 1, 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy.

16. Z obsahu dovolania (aj) s použitím interpretačného pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP dovolací súd ustálil, že žalobca za zmätočnosť podľa § 420 písm. f) CSP v podstate považuje nesprávne právne posúdenie veci, keď podľa jeho mala finančná náhrada za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. charakter opakovaného (nie jednorazového) plnenia. Požiadavka ústavno-konformného výkladu (ústavne súladného výkladu) predstavuje metodologický prístup pri nachádzaní práva výkladom (interpretácia práva), ktorý slúži k ozrejmeniu zmyslu, účelu a obsahu zákona, jednotnosti a súladnosti právneho poriadku ako hierarchicky usporiadaného logického systému. Zjednodušene povedané, ide o

výklad aplikovaného podústavného práva, ktorý musí byť v súlade s ústavnými princípmi a hodnotami. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti. Tiež vtedy, ak správne určenú právnu normu nesprávne vyloží (nesprávne interpretuje jej obsah), prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikuje (napr. nesprávne z nej vyvodil práva a povinnosti). Nesprávnym právnym posúdením veci nemožno úspešne uplatniť ani vymedziť dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pre takýto prípad je potrebné uviesť i to, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá (viď R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06, 9Cdo/293/2021, 9Cdo/185/2021, 9Cdo/3/2023). Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020).

17. Dovolateľ sa dožaduje ústavne súladného (ústavnokonformného) výkladu noriem aplikovaných súdom (najmä § 4 zákona č. 66/2009 Z. z.). Ten by bolo možné požadovať pokiaľ by tu bola právna norma, na ktorej stojí súdne rozhodnutie. V danom prípade je zrejmé, že pre vec samú bola „kľúčovou“ otázka jednorazovej, či opakujúcej sa náhrady za vecne bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z.. Táto otázka však nie je v zákone č. 66/2009 Z. z. (v jeho ustanoveniach § 3, § 4 a násl.) výslovne riešená; stojí mimo rozsah pojmu. Z uvedeného je zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na justifikácii dotvárania práva a nie na výklade právnej normy. Pripomenúť sa žiada rozdielnosť medzi výkladom práva od dotvárania práva (bližšie napr. Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2 vydání. Praha: C.H.Beck, 2011, 212 s. a násl.). Súd nachádza právo v dvoch formách, buď jeho výkladom (použitím výkladových metód - najmä jazykovým, systematickým, logickým, teleologickým, eurokonformným, ústavkonformným a pod.), alebo jeho dotváraním, napríklad prostredníctvom nástroja akým je analógia. Spomínaná právna úprava (zákon č. 66/2009 Z. z.) implicitne nestanovuje na tento konkrétny prípad právnu povinnosť platiť jednorazovú ale ani opakovanú náhradu. Odvolací súd s odvolaním sa na niektoré rozhodnutia dovolacieho súdu (ako to podľa dovolateľa vyplýva tiež z požiadavky ústavného súdu ohľadom tlaku na zákonodarcu, aby výslovne upravil tieto vzťahy) pristúpil k vlastnej justifikácii a dotvoril právo namiesto zákonodarcu. Z uvedeného hľadiska sa javí, že požiadavka dovolateľa ohľadom ústavne súladného (ústavnokonformného) výkladu je objektívne nenaplniteľná, lebo najprv by tu musela byť právna norma (ustanovenie právneho predpisu upravujúce náhradu), ktorá by takýto výklad sprostredkovala. Pri dotváraní práva (Rechtsforbildung) musí súd rešpektovať princíp účelnosti, princíp bezrospornosti právneho poriadku (bezrospornosť hodnotová), princíp rovnosti (formálnej spravodlivosti). V tomto prípade sa odvolací súd odvoláva na takú judikatúru Najvyššieho súdu SR akceptovanú Ústavným súdom SR, ktorá dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorázovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona. Právny názor o jednorazovej povahe náhrady za zriadené vecné bremeno bol na úrovni najvyšších súdnych autorít akceptovaný aj vo vzťahu ku primeranej náhrade za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z. z dôvodu, že „aj uvedenou právnou úpravou dochádza k založeniu tzv. legálneho vecného bremena, teda k verejnoprávnemu obmedzeniu vlastníckeho práva druhovo vymedzených oprávnených subjektov, ktoré vecné bremeno sa svojou zákonnou konštrukciou i obsahom približuje k právu upravenému v zák. č. 182/1993 Z. z.". Odvolací súd využívajúc nástroj analógie vlastnou justifikáciou poskytol pravidla pre rozhodovanie identických právnych prípadov akým je tento. Pravidla pre jednorazovú náhradu založil na skutočnosti, že má ísť o zákonné (legálne) vecné bremeno, druhovo vymedzených oprávnených subjektov, konštrukcia a obsah ktorého sa má priblížiť tomu, aký je predmetom úpravy zákona č. 182/1993 Z. z. Pre dovolací súd prima facie nevyplýva, aby justifikácia dotvárania práva odvolacím súdom nekorešpondovala vyššie uvedeným princípmi dotvárania práva, ktoré sú princípmi ústavnými.

Tento záver dovolacieho súdu je však už nad rámec toho, čím dovolateľ vymedzil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dotváranie práva sa považuje za legitímny nástroj pre nachádzanie práva. Dotváranie práva cestou justifikačnej činnosti súdov vyplňuje chýbajúcu právnu úpravu a dáva jej zároveň konkrétny obsah; poskytuje pravidlá pre rozhodovanie právnych prípadov. Výsledkom takej činnosti nie je právna norma, ako je tomu u zákonodarcu, ale nachádzanie práva pre konkrétny prípad rozhodnutím súdu. Na základe uvedeného možno dôjsť k záveru, že vyslovené právne závery odvolacieho súdu nie je možné považovať za celkom zjavne neodôvodnené, arbitrárne, či právne nekonformné. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, či nedostatočne odôvodnené.

18. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

19. Dovolateľ v dovolaní síce uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, avšak ho osobitne (samostatne) nevymedzil, po obsahovej stránke neozrejmil v čom tento spočíva. Dovolateľ v dovolaní nerozlišuje argumentáciu pre uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP od dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP, vzájomným zmiešavaním dôvodov, (monolitická argumentácia - vid' napr. 9Cdo/12/2022, 9Cdo/62/2022, 9Cdo/72/2021 a iné), trpí zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť, súladnosť a právna konzistentnosť prejavu dovolateľa. Z dovolania prima facie nevyplýva konkrétna formulovaná právna otázka.

19.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

19.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie prípúšťa.

19.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v

priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnú otázku nastolí. Dovolateľ takto dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevymedzil. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na otázke premlčania.

19.5. Podľa názoru najvyššieho súdu bola právna otázka o jednorazovosti náhrady za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. praxou najvyšších súdnych autorít už vyriešená, keďže za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať nielen rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ale i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor.

19.5.1. Nebolo tak (iba) na základe uznesenia z 30. novembra 2020 sp. zn. 8Cdo/17/2019 (pozri bod 3. až 3.3.), ktorým najvyšší súd zrušil predchádzajúce odvolacie rozhodnutie. Pritom toto dovolacie rozhodnutie prešlo aj testom ústavnosti zo strany ústavného súdu, ktorý ústavnú sťažnosť žalobcov uznesením z 30. septembra 2021 sp. zn. III. ÚS 537/2021 odmietol, vecne rešpektujúc predovšetkým princíp subsidiarity. Na strane druhej ústavný súd medzi iným uviedol, že „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu (nie je, pozn.) rozhodnutím spôsobilým výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľov“. K podobným záverom dospel najvyšší súd aj v rozsudku z 31. marca 2022 sp. zn. 2Cdo/151/2020 a v uznesení z 27. apríla 2022 sp. zn. 5Cdo/175/2019, či v rámci obiter dictum v uznesení z 28. júla 2022 sp. zn. 5Cdo/63/2021.

19.5.2. Tiež v uznesení z 26. augusta 2019 sp. zn. 2Cdo/194/2018 najvyšší súd riešil podobnú otázku, či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia. V tejto súvislosti najvyšší súd uviedol, že podobnú právnú otázku už dovolací súd riešil (7Cdo/26/2014 a 3Cdo/49/2014), i keď v iných právnych súvislostiach (zákon č. 182/1993 Z. z.), pričom tam vyslovený „názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z.. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z. z.. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia. ... Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov.“ Predmetné rozhodnutie rovnako prešlo testom ústavnosti, keď ústavný súd uznesením z 28. októbra 2020 sp. zn. IV. ÚS 539/2020 odmietol sťažnosť smerujúcu (aj) proti tomuto dovolaciemu rozhodnutiu v podstatnom uvádzajúc, že „[p]rihliadajúc na relevantné časti napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s dovolacou argumentáciou sťažovateľa, s ktorou sa nestotožnil, a preto jeho dovolanie odmietol“.

19.5.3. V uznesení z 26. januára 2022 sp. zn. 1Cdo/99/2019 najvyšší súd v podobných súvislostiach pri interpretácii § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. uviedol, že „odvolací súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keď uzavrel, že z charakteru uplatneného práva žalobcu na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena je ustálené, že išlo o jednorazovú odplatu; nakoľko vecné bremeno v prospech žalovaného na pozemku, ktorý je momentálne vo vlastníctve žalobcu, vzniklo zo zákona ku dňu 01. 07. 2009 a vlastník pozemku si v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní neuplatnil nárok na odplatu v lehote 3 rokov od jeho vzniku, t. j. do 01. 07. 2012, jeho právo sa premlčalo, teda nárok na odplatu za zriadenie vecného bremena bol v čase kúpy pozemku so zákonným vecným bremenom žalobcom dňa 18. 06. 2014 už premlčaný“. Toto rozhodnutie rovnako prešlo testom

ústavnosti, keď ústavný súd uznesením z 12. mája 2022 sp. zn. III. ÚS 272/2022 odmietol sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti a poukazujúc na svoje predchádzajúce rozhodnutia (III. ÚS 68/2019 a III. ÚS 340/2021) uviedol, že „[z]ákon č. 66/2009 Z. z. mlčí v tom, že by sťažovatelia mali mať či už jednorazovú alebo opakovanú náhradu za zriadenie vecného bremena. Záver, že im nemožno priznať opakovanú náhradu, preto nemožno považovať za vylúčenie zákonom predpokladaného následku, a preto v prípade napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno dospieť k záveru, že by išlo o rozhodnutie, ktoré je nelogické alebo v zjavnom rozpore s právnou úpravou, ktorú najvyšší súd v tejto veci aplikoval.“ (pozri tiež III. ÚS 621/2023, III. ÚS 95/2020). K podobným záverom došiel dovolací súd aj v uznesení zo 14. decembra 2022 sp. zn. 1Cdo/255/2021 i v uznesení z 26. júna 2024 sp. zn. 7Cdo/49/2023. Pokiaľ žalobca (kvalifikovane zastúpený advokátom) tvrdí, že odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, robí tak neopodstatnene.

19.6. Pre tento prípad platí, že odvolací súd nachádzajúci právo pre súdený prípad dotváral právo za použitia analógie opierajúc sa o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 a IV. ÚS 529/20 z 28. októbra 2020, 7Cdo/26/2014 z 24. marca 2015, sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo 14. apríla 2016, 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 a III. ÚS 537/2021, 1Cdo/99/2019 z 26. januára 2022 a III. ÚS 272/2021, 1Cdo/171/2021), ktorá prešla testom ústavnosti pred ústavným súdom; z uvedenej línie vychádzali i ďalšie rozhodnutia dovolacieho i ústavného súdu (napr. 1Cdo/255/2021, III. ÚS 68/2019, III. ÚS 95/2020, III. ÚS 340/2021, III. ÚS 621/2023, II. ÚS 500/2018, IV. ÚS 227/2012, IV. ÚS 539/2020, 2Cdo/151/2019, 5Cdo/175/2019, 5Cdo/63/2021, 7Cdo/49/2023).

19.7. V dovolaní žalobca, spĺňajúci podmienku zastúpenia kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 429 ods. 1 CSP, síce označil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP avšak, ako je z vyššie uvedeného zrejmé, ho nevymedzil náležitým zákonom zodpovedajúcim spôsobom (§ 432 CSP). Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezodpovedá právnej úprave. Ex officio ingerencia dovolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry dovolacieho súdu, by mohla byť neprípustným súdnym zásahom narúšajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu. Z uvedeného plyní, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľa (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Dovolací súd sa pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane, nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Má ísť o dialóg, ale nie o právnú pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu uplatneného dovolacieho dôvodu (porovnaj III. ÚS 223/2021).

19.8. Cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv dovolateľov v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom. Ústavný súd v uznesení sp. zn.: I. ÚS 215/2022-15 zo 14. apríla 2022, bod 15. odôvodnenia (tiež I. ÚS 214/2022-14 zo 14. apríla 2022 bod 20.) k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“. Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky“ (I. ÚS 115/2020).

20. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorým prípadne mienil namietat' nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP (resp. v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP) odmietol

podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

21. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1, 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (sp. zn. 4Cdo/144/2019, 9Cdo/154/2021).

22. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalobca (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanému žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

23. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.